

KS
304
3

HET DERDE DEEL

des

Cruyt-Boecks

van REMBERTVS DODONÆVS:

Inhoudende

De Beschrijvinghe van de Wortelen diemen inde medicijne ghebruyckt/
van de purgerende cruyden van de Climmen Winden en Cloerckens/
ende oock van alderhande vergiftich oft hinderlijck gewas/
ende van de Varen/ Mosschen/ ende Campernoellien.

Elfste Boeck,

Van de Wortelen die van de Medicijns ghebruyckt worden.

VOORREDEN.

In het voorgaende Tweede Deel hebben wij de Bloemen / ende de Welriekende of
Cranfcruyden / misgaders de gene die cranfen van bloemen draegende zijn / in 't langhe
beschreven. Naer nu in dit Derde Deel is ons voornemen van alle de ander cruyden
te handelen / die van de Medicijns meest bekent zijn / ende in de Apoteken veel ghebruyckt
worden: als zijn alle die cruyden die wortelen hebben die tot veel dinghen nut ende seer
bequaem gevonden zijn; ende de gene die een purgerende / dat is den buyck weect oft luyse
vermaectende cracht hebben; bij de welke de Climmen ende Winden oock gevocht worden ende te samen
beschreven / om dat veel van die onder de purgerende dingen gerekent plagen te zijn. Onder dese hoorren
oock al de gene die een dootelijck oft seer schadelijck cracht ende eygenschap hebben: ende bovendien oock
de Varen cruyden / de geslachten van Mossch / ende alle de geslachten van Campernoellien.

Dan in de beschrijvinghe van dese sullen wij dit vervolgh ende schickinghe houden: naemelijck dat de
Wortelen voor allen gaen / ende in het Eerste boeck van dit Deel beschreven worden / dat is in 't Eelfste
van dit onse gantsche Werk: Daer nae volgen de purgerende dinghen / ende bevanghen den Tweeden /
dat is den Ewaelsden boeck: Een Derden comen de gheslachten van Clim oft Winden / begrepen in
den Dertienden boeck: Een Vierden worden in het Vierdiende boeck alle de dootelijcke oft schades
lijcke soorten van ghewas beschreven: Den Vijfden ende laetsen van dit Deel / dat is den Vijfs
tienden boeck van dit gantsche Werk / sal inhouden de beschrijvinghe van de Varen cruyden / Mossch /
ende Campernoellien.

Dit teghenwoordighe Eelfste boeck / als het Eerste van dit Derde Deel / welck de beschrijvinghe van de
Wortelen inhoudt / en begriipt alle de wortelen niet / diemen daer onder soude mogen bevatten ende bij een
comen halen: Naer inhoudt alleen die wortelen die onder de Winden / Climmen / Purgerende cruy
den / ende Moescruyden / oft onder eenighe andere geslachten niet en connen noch oock niet en moghen
gherekent ende gebrocht wesen: Want veel cruyden die groote ende seer crachtighe wortelen hebben / zijn
van ons elders ende bij ander gheslachten van cruyden beschreven ende gherekent geweest / ende dat alleen
door de groote gelyckenisse ende gemeynschap van gedaente oft crachten die sij hadden met eenige van de
gene onder het geslacht ende bende van de welke sij gerekent ende beschreven zijn gheweest. Sulcx zijn
het Lisch ende de Peonie / de welke door dien sij schoone ende lustige bloemen hebben / daerom oock onder
de Bloemen van ons getelt ende gestelt zijn. Scammonium ende de Dyonia / ende meer andere diers
gelycke / door dien sij heur om andere winden ende daer op climmen / worden daerom onder de soorten van
Clim ende Winde gerekent. De Eetbaere wortelen worden bij de Moescruyden beschreven. Ende
soo comt het bij dat wij in dit Boeck soo grooten menichie van cruyden niet beschrijven en sullen / als wij
gedaen souden hebben / hadden wij alle de cruyden die eenige groote crachten in heur wortelen hebben / te
samen in een boeck willen begripen.

